ਮਣੀਪੁਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਬਨਾਮ

ਕੋਟਿੰਗ ਲਮਕੰਗ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8298)

22 ਅਕਤੂਬਰ, 2019

[ਆਰ. ਭਾਨੂਮਤੀ, ਏ.ਐੱਸ. ਬੋਪੰਨਾ ਅਤੇ

ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਦੇਰੀ/ਲੈਚ: ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ - ਰੈਗੂਲਰ ਫਸਟ ਅਪੀਲ (ਆਰਐਫਏ) ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਿੱਚ 312 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ - ਕਨਡੋਨੇਸ਼ਨ ਆਫ - ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗਲਤ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ - ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ - ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਗਲਤ ਫੋਰਮ 44 ਦਿਨ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਫੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਾਕੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਆਰਐਫਏ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 18.7.2016 ਦੀ ਡਿਕਰੀ, ਅਮਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 11.7.2018 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, RFA ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਕਿਉਂਕਿ, ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਹੋਲਡ: ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 15.6.2017 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ - ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ

ਗਲਤ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਲਗਭਗ ਗਿਆਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 18.7.2016 ਅਤੇ 15.6 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। 2017, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰਐਫਏ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 15.6.2017 ਤੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ (ਗਲਤ ਫੋਰਮ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਕਿ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਟੈਸਟ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸੰਸਥਾਗਤ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਜ - ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ-ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਣਨੀਤਕ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੋਰਮ, ਜੋ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕੇਸ 'ਤੇ RFA ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ 50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ RFA ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣਾ RFA ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਕਰਨ

ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8298

ਮਨੀਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 27.11.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇੰਫਾਲ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ. (RFA) 2017 ਦੀ 19 ਨੰ.

ਲੀਸ਼ਾਂਗਥੇਮ ਰੋਸ਼ਮਨੀ ਖ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੁਪਮਾ ਨਗਨਗੋਮ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਪੋਤਰਾਜੂ, ਸ਼੍ਰੀ ਗਾਇਚਾਂਗਪੌ ਗੰਗਮੇਈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਸ਼ਵੇਤਾ ਪਰਿਹਾਰ, ਸ. ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਪਰਿਹਾਰ, ਸ. ਜੀ. ਉਸ਼ਾਰਸੀ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਥੁਲਸੀ ਮੇਨਰ, ਐਡਵ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਆਰਡਰ ਕਰੋ

ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
2. ਇਹ ਅਪੀਲ 27.11.2017 ਦੇ ਮਨੀਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੰਫਾਲ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ. ਆਰਐਫਏ ਨੰਬਰ 5/2017 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 2017 ਦਾ (ਆਰਐਫਏ) ਨੰਬਰ 19, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਿੱਚ 312 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੇਰੀ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਫੋਰਮ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਦਵਤਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਇੰਫਾਲ ਵੈਸਟ, ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 18.07.2016 ਦੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ

ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੱਜ. ਫੁਟਕਲ। 2017 ਦੇ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 32 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 28.07.2017 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਣੀਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. RFA ਨੰਬਰ 19/2017 ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸਮਾਂ 44 ਦਿਨ (15.06.2017 ਤੋਂ 28.07.2017) ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। 18.07.2016 ਅਤੇ 15.06.2017 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਫੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

5. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 11.07.2018 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਲਈ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ RFA ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੀਪੁਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਤੇ ਅਮਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ।

7. ਹੁਣ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨੀਪੁਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ RFA ਵਿੱਚ 312 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 15.06.2017 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ

ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। . ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਫੋਰਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਗਿਆਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 18.07.2016 ਤੋਂ 15.06.2017 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰ.ਐਫ.ਏ. ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਰਅਸਲ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ 15.06.2017 ਤੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ (ਗਲਤ ਫੋਰਮ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ "ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਨ" ਟੈਸਟ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

8. ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਰਫਤਾਰ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਰੁਟੀਨ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

9. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਸੂਰਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

10. ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ, ਭਾਵ, ਮਨੀਪੁਰ ਰਾਜ, ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਮਣੀਪੁਰ ਰਾਈਫਲਜ਼ ਦੀ 8ਵੀਂ ਬਟਾਲੀਅਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ "ਸੀ" ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਅਤੇ ਸੌਂਪਣਾ ਹੈ। ਅਤੇ "D" ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਣਨੀਤਕ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਖੇਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੋਰਮ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ

ਡਿਵੀਜ਼ਨ) ਚੰਦੇਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕੇ, ਓ.ਐਸ. 2015 ਦਾ 4 ਨੰ.

11. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗਲਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਿੱਚ 44 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ। ਦੇਰੀ ਦੀ ਬਾਕੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ. ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ RFA ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ RFA ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12. ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮਨੀਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 50,000/- (ਰੁਪਏ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ)। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਰੈਗੂਲਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 11.07.2018 ਨੂੰ ਕਬਜਾ ਲੈਣ/ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ 11.07.2018 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ,

ਕਬਜੇ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ RFA ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2017 ਦਾ 5.

13. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 15,00,000/- (ਪੰਦਰਾਂ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਮਨੀਪੁਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 29.01.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ।
14. ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate